

[Edel Saunte.]

retssager så højt som her. Jeg synes, at når sagerne kommer op på et tal, der ligger over 2 000 kr., må der være rimelighed for, at den, hvis sag skal behandles, har en chance for at forlange sagen behandlet af landsretten. Det er muligt, at jeg har uret, det er muligt, at man uden betænkelighed kan gå med til det, der er foreslået, men jeg vil være glad for at høre justitsministerens argumenter for, at det er rimeligt også at forhøje den faste grænse mellem underret og landsret, og jeg går ud fra, at vi måske kan høre det allerede i dag og i hvert tilfælde i udvalget.

Lorentzen: Forslag til lov om rettens pleje hører utvivlsomt til de love, der har været genstand for flest ændringer, ja, det er næsten blevet skik, at man årlig vedtager en eller anden fornyelse i den. Jeg forstår derfor meget vel det ærede medlem af det høje ting, der i 1936 udtalte, at han nu ønskede en periode, hvor der var ro om lovgivningen vedrørende retsvæsenet. Man må imidlertid ikke glemme, at det, man dengang behandlede, var ændringer af gennemgribende betydning eller nydannelser, om man vil. Man indførte dengang domsmandsinstitutionen, man indførte nævningernes deltagelse i strafudmålingen, man ophævede Højesterets beføjelser til i et vist omfang at påkende bevisprogrsmå i straffesager, og man ændrede selve afstemningen ved Højesteret. Dog opnåede man ikke den offentlige votering, som lovforslaget indeholdt. Man indførte en ny regel, der brød med det, man kalder kollegialsystemet, således at divergerende opfattelser fremtidig kom til udtryk i selve dommen. Fordelen ved kollegialsystemet kan vi naturligvis alle se er den, at retten udadtil virker med større evne til at bringe ro om en sag. Den skaber ikke så let kværuleanter og bevirker ikke så let, at folk bliver sjæleligt syge. Hvad der kan siges til fordel for det nye, man indførte, og om det har været i stand til at opveje det påpegede gode, skal jeg ikke opkaste mig til dommer over; dette er også historie nu, og systemet vender nok ikke tilbage i vor levetid; derfor kan det såmænd godt vende tilbage på et senere tidspunkt.

Det foreliggende lovforslag indeholder en nydannelse af betydelig rækkevidde, det kan der ikke være nogen som helst tvivl

om. Jeg tænker her ikke på, at højesteretsdommernes antal forøges med to. Vore domstole har som helhed været uhyre beskedne med at kræve forøgelse af personalet, det samme kan formentlig ikke med rette siges om så forfærdelig mange statsinstitutioner iøvrigt. Men det, der er det centrale og det nye, er delingen af Højesteret i to afdelinger, og det kan ikke nægtes, at det er et betydeligt brud med den århundredgamle retstilstand. Om man kan hævde, at det er et brud på den enhed, hvormed Højesteret har stået i befolkningens bevidsthed, således som højesteretskrankens bestyrelse har givet udtryk for, synes mig derimod mere tvivlsomt, og jeg personlig er ikke enig i det ærede medlem, fru Edel Sauntes bemærkninger herom. Det hænger igen sammen med, at da man i 1936 brød med kollegialsystemet, betød allerede dette et brud på forestillingen om Højesterets enhed.

Mit parti forstår imidlertid meget vel disse følelser og vil ingenlunde afvise dem som værdiløse, men vi lægger alligevel hovedvægten på den afgørende betydning, det har for samfundet, at retssagerne fremmes mest muligt. Det er et krav, som man i og for sig ikke blot bør stille til domstolene; det ærede medlem, fru Edel Saunte tager mig det vel ikke ilde op, når jeg siger — det er jo i overensstemmelse med sandheden —, at dette krav i og for sig også bør stilles til skrankens folk; det er ikke altid domstolene, der trækker sagerne en lille smule i langdrag.

Mit parti mener at kunne tiltræde, at mindstetallet af dommerne sættes til 5. Den højtærede justitsminister er meget tilbage — og det anser jeg i og for sig for meget forstandigt og klogt — for at opstille et kriterium for, hvornår Højesteret skal dømmes med et større antal dommere, idet man ifølge lovforslaget har tænkt sig, at dette skulle overlades til Højesteret selv, og det vil vel i praksis sige til højesteretspræsidenten. Men når jeg har sagt dette, går jeg også ud fra, at den højtærede minister ikke vil tage udvalget det ilde op eller være utilbøjelig til at lytte til udvalget, hvis man der skulle finde de vises sten — ja, det er for stærkt et ord, men hvis man der skulle være i stand til at finde et kriterium for, hvornår Højesteret skulle træde i funktion med et større antal dommere end de 5.